EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 22.7.2021
COM(2021) 408 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

om översynen och uppdateringen av Europeiska unionens tredje genomförandeplan i enlighet med artikel 9.4 i förordning (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föroreningar

{SWD(2021) 201 final}

1. INLEDNING

Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (POP)[1] (*Stockholms-konventionen*) antogs i maj 2001 och trädde i kraft 2004. Europeiska unionen (*unionen*) och dess medlemsstater[2] är parter i konventionen[3], vilken först genomfördes i unionsrätten genom förordning (EG) nr 850/2004 om långlivade organiska föroreningar[4]. Den förordningen ersattes med den omarbetade förordningen (EU) 2019/1021 om långlivade organiska föroreningar[5] (*POP-förordningen*).

Enligt artikel 7 i Stockholmskonventionen ska parterna

a) upprätta ett program för genomförande av sina åtaganden enligt konventionen och sträva efter att genomföra det,

b) tillställa partskonferensen detta program inom två år räknat från dagen för Stockholms-konventions ikraftträdande för den parten,

c) granska och i förekommande fall uppdatera genomförandeprogrammen periodiskt och på ett sätt som ska anges genom ett beslut av partskonferensen.

Det första europeiska genomförandeprogrammet, som kallades gemenskapens genomförande-plan, utarbetades 2007 (SEK(2007) 341)[6]. Gemenskapens genomförandeplan uppdaterades först genom unionens genomförandeplan, som offentliggjordes 2014 (COM (2014) 306 final), och därefter genom en ny version i början av 2019 (COM(2018)848 final). Det har blivit nödvändigt att granska och uppdatera unionens tredje genomförandeplan för att se över

1) den omarbetade POP-förordningen, vilken ersatte den ursprungliga förordningen (EG) nr 850/2004 i juli 2019,

2) införandet av ett antal nya långlivade organiska föroreningar i Stockholmskonventionen, däribland bekämpningsmedlet dikofol och industrikemikalien perfluoroktansyra (PFOA), dess salter och PFOA-besläktade föreningar, och

3) framstegen på det tekniska området och lagstiftningsområdet.

Unionens genomförandeplan var föremål för ett samråd med medlemsstaternas behöriga myndigheter, näringslivet, olika miljöorganisationer och allmänheten. Unionens genomförandeplan kommer att lämnas över till Stockholmskonventionens sekretariat i enlighet med unionens skyldigheter som part i konventionen.

2. LÅNGLIVADE ORGANISKA FÖRORENINGAR (POP)

Långlivade organiska föroreningar är kemiska ämnen som är svårnedbrytbara i miljön, som bioackumuleras och som orsakar betydande negativa effekter för människors hälsa eller miljön. Dessa föroreningar sprids över internationella gränser långt bort från källorna och ackumuleras till och med i regioner där de har aldrig använts eller framställts. Långlivade

---

1 http://www.pops.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/2232/Default.aspx

2 En medlemsstat (Italien) har ännu inte ratificerat konventionen.

3 Rådets beslut av den 14 oktober 2004 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (2006/507/EG) (EUT L 209, 31.7.2006, s. 1).

4 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 850/2004 av den 29 april 2004 om långlivade organiska föroreningar och om ändring av direktiv 79/117/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 7).

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1021 av den 20 juni 2019 om långlivade organiska föroreningar (omarbetning) (EUT L 169, 25.6.2019, s. 45).

6 https://ec.europa.eu/environment/chemicals/international_conventions/pdf/sec_2007_341.pdf

organiska föroreningar utgör ett hot mot miljön och mot människors hälsa i hela världen, där Arktis, Östersjön och de alpina regionerna är exempel på områden som fungerar som sänkor för långlivade organiska föroreningar från EU. Internationella åtgärder har ansetts vara nödvändiga för att begränsa och eliminera produktion, användning och utsläpp av dessa ämnen. De ämnen som behandlas i internationella rättsliga instrument om långlivade organiska föroreningar förtecknas i tabell 1.

3. INTERNATIONELLA AVTAL OM LÅNGLIVADE ORGANISKA FÖRORENINGAR

3.1. Uneces protokoll om långlivade organiska föroreningar[7]

Protokollet om långlivade organiska föroreningar (*POP-protokollet*) till Uneces konvention om långväga gränsöverskridande luftföroreningar (CLRTAP) antogs den 24 juni 1998 i Århus i Danmark. POP-protokollet har godkänts av Europeiska unionen och 23 av medlemsstaterna[8]. POP-protokollet omfattar för närvarande 16 ämnen, varav elva bekämpningsmedel, två industrikemikalier och tre oavsiktliga biprodukter. Under 2009 antog parterna beslut om att införa sju nya ämnen i förteckningen. Dessa beslut har emellertid ännu inte trätt i kraft.

POP-protokollet förbjuder produktion och användning av de förtecknade kemikalierna, antingen omedelbart eller i ett senare skede, och innehåller bestämmelser om hantering av avfall som består av eller innehåller dessa kemikalier. Det ålägger parterna att minska sina utsläpp av dioxiner, furaner, polycykliska aromater (PAH) och hexaklorbensen (HCB) och fastställer särskilda utsläppsgränsvärden för förbränning av kommunalt avfall, farligt avfall och medicinskt avfall. Det slutgiltiga målet är att eliminera alla typer av utsläpp och läckage av dessa långlivade organiska föroreningar.

3.2. Stockholmskonventionen

Stockholmskonventionen antogs 2001 inom ramen för FN:s miljöprogram (Unep), och trädde i kraft 2004. Den syftar till att främja globala åtgärder avseende en första grupp om tolv långlivade organiska föroreningar, med det övergripande målet att skydda människors hälsa och miljön från sådana föroreningar. Den ålägger även parterna att vidta åtgärder för att eliminera eller minska utsläppen av långlivade organiska föroreningar till miljön. Särskilt hänvisas till en försiktighetsansats enligt princip 15 i Riodeklarationen om miljö och utveckling som antogs 1992. Denna princip genomförs genom artikel 8 i Stockholmskonventionen, som innehåller bestämmelser om införande av nya kemikalier.

Bilaga A till Stockholmskonventionen innehåller för närvarande 28 kemikalier eller grupper av kemikalier vilkas tillverkning och användning är förbjuden, utom i de fall där det finns generella eller specifika undantag. Dessutom är produktionen och användningen av DDT, ett bekämpningsmedel som fortfarande används i många utvecklingsländer, underkastad stränga restriktioner enligt bilaga B till Stockholmskonventionen. Bilaga B omfattar även PFOS, dess salter och PFOS-F, för vilka det också finns ett antal undantag och godkända användningsområden.

De allmänna undantagen gäller laboratorieforskning, användning som referensstandard och oavsiktliga spårföroreningar i kemikalier, blandningar och artiklar. Artiklar som innehåller långlivade organiska föroreningar som tillverkats eller redan används före dagen för

[7] http://www.unece.org/env/lrtap/pops_h1.htm

[8] Grekland, Malta, Polen och Portugal har ännu inte godkänt POP-protokollet (https://treaties.un.org/Pages/ParticipationStatus.aspx?clang=_en).

ikraftträdandet av den relevanta skyldigheten är också föremål för ett undantag under förutsättning att parterna lämnar information om användningarna och en nationell plan för avfallshantering för sådana artiklar till Stockholmskonventionens sekretariat.

Utsläpp av oavsiktligt framställda biprodukter som anges i bilaga C (dioxiner, furaner, PCB, PeCB, HCB och PCN (från december 2016) och hexaklorbutadien (från december 2018) är föremål för fortsatt minimering med det slutliga målet att helt eliminera dem, där så är möjligt. Enligt bilaga C är parterna skyldiga att främja och, i enlighet med sina handlingsplaner, kräva användning av bästa tillgängliga teknik för nya källor inom de viktigaste källkategorier som anges i del II och del III i bilaga C till Stockholmskonventionen.

I Stockholmskonventionen föreskrivs också identifiering och säker hantering av lager som innehåller eller består av långlivade organiska föroreningar. Avfall som innehåller, består av eller förorenats med långlivade organiska föroreningar ska bortskaffas på ett sådant sätt att POP-innehållet förstörs eller omvandlas på ett irreversibelt sätt så att det inte uppvisar de egenskaper som karakteriserar långlivade organiska föroreningar. Om detta inte är det miljömässigt bästa alternativet, eller om innehållet av långlivade organiska föroreningar är lågt, kan avfallet bortskaffas på ett annat miljöriktigt sätt. Bortskaffningsförfaranden som kan leda till återvinning eller återanvändning av långlivade organiska föroreningar är uttryckligen förbjudna. När det gäller transport av avfall ska relevanta internationella regler, normer och riktlinjer beaktas, däribland Baselkonventionen från 1989 om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall.

Tabell 1: Översikt över långlivade organiska föroreningar (POP) som regleras på internationell nivå (nya POP som har införts i Stockholmskonventionen sedan 2009 markeras i grått)

Ämne	CAS-nummer	Förtecknad i Stockholms-konventionen	Förtecknad i Uneces POP-protokoll	Förtecknad i EU:s POP-förordning
Avsiktligt framställda POP				
Aldrin	309-00-2	Bilaga A	Ja	Ja
Klordan	57-74-9	Bilaga A	Ja	Ja
Klordekon	143-50-0	Bilaga A	Ja	Ja
Dieldrin	60-57-1	Bilaga A	Ja	Ja
Endosulfan	959-98-8 33213-65-9 115-29-7	Bilaga A	Antal	Ja
Endrin	72-20-8	Bilaga A	Ja	Ja
Heptaklor	76-44-8	Bilaga A	Ja	Ja
Hexabrombifenyl (HBB)	36355-01-8	Bilaga A	Ja	Ja
Hexabromcyklododekan (HBCDD) (inklusive dess isomerer)	25637-99-4 3194-55-6 134237-50-6 134237-51-7 134237-52-8	Bilaga A	Antal	Ja
Hexabromdifenyleter och heptabromdifenyleter	36483-60-0; 68928-80-3; med flera	Bilaga A	Ja	Ja Ja
Hexaklorbensen (HCB)	118-74-1	Bilaga A	Ja	Ja
Alfa-hexaklorcyklohexan*	319-84-6; 608-73-1	Bilaga A	Ja: Hexaklorcyklohexaner (HCH; CAS-nr: 608-	Ja (alla isomerer inkl. gamma-HCH i lindan)
Beta-hexaklorcyklohexan*	319-85-7	Bilaga A		

Ämne	CAS-nummer	Förtecknad i Stockholms-konventionen	Förtecknad i Uneces POP-protokoll	Förtecknad i EU:s POP-förordning
Lindan*	58-89-9	Bilaga A	73-1[9]), inklusive lindan (CAS-nr: 58-89-9)	
Mirex	2385-85-5	Bilaga A	Ja	Ja
Pentaklorbensen	608-93-5	Bilaga A	Ja	Ja
Pentaklorfenol (PCP)	87-86-5 med flera	Bilaga A	Antal	Ja – tillagd i samband med 2019 års omarbetning
Polyklorerade bifenyler (PCB)	1336-36-3 med flera	Bilaga A	Ja	Ja
Tetrabromdifenyleter och pentabromdifenyleter	40088-47-9;	Bilaga A	Ja	Ja
	32534-81-9; med flera			Ja
Toxafen	8001-35-2	Bilaga A	Ja	Ja
DDT	50-29-3	Bilaga B	Ja	Ja
Perfluoroktansulfonsyra, dess salter och perfluoroktansulfonylfluorid (PFOS)	1763-23-1; 307-35-7, med flera	Bilaga B	Ja	Ja
Perfluoroktansyra (PFOA), PFOA-salter och PFOA-besläktade föreningar	335-67-1	Bilaga A	Antal	Ja – tillagd i april 2020
SCCP – klorparaffiner med kort kolkedja	85535-84-8; med flera	Bilaga A	Ja	Ja
HCBD – hexaklorbutadien	87-68-3	Bilaga A	Ja	Ja
PCN – polyklorerade naftalener	70776-03-3 med flera	Bilaga A	Ja	Ja
Bis(pentabromfenyl)eter, även känd som dekabromdifenyleter (c-dekaBDE)	1163-19-5	Bilaga A	Antal	Ja – tillagd i samband med 2019 års omarbetning
Dikofol	115-32-2	Bilaga A	Antal	Ja – tillagd i juni 2020
Oavsiktligt framställda POP				
Polyklorerade dibenso-p-dioxiner (PCDD)	1746-01-6	Bilaga C	Ja	Ja
Polyklorerade dibensofuraner (PCDF)	1746-01-6	Bilaga C	Ja	
Hexaklorbensen (HCB)	118-74-1	Bilaga C	Ja	Ja
Pentaklorbensen	608-93-5	Bilaga C	Ja	Ja – tillagd i samband med 2019 års omarbetning
Polyklorerade bifenyler (PCB)	1336-36-3 med flera	Bilaga C	Ja	Ja
PCN – polyklorerade naftalener	70776-03-3 med flera	Bilaga C	Ja	Ja – tillagd i samband med 2019 års omarbetning
Polyaromatiska kolväten (PAH)	207-08-9 med flera	Antal	Ja	Ja
HCBD – hexaklorbutadien	87-68-3	Bilaga C	Ja	Ja – tillagd i samband med 2019 års omarbetning

* Lindan, alfa- och beta-hexaklorcyklohexan samt klordekon och hexabrombifenyl är nya långlivade organiska föroreningar i Stockholmskonventionen, men omfattas redan av POP-protokollet och EU:s POP-förordning.

[9] Detta CAS-nr omfattar isomerblandningen av alfa-, beta-, gamma-, delta- och epsilon-HCH.

4. SYFTET MED UNIONENS GENOMFÖRANDEPLAN FÖR LÅNGLIVADE ORGANISKA FÖRORENINGAR

I Stockholmskonventionen föreskrivs en skyldighet för alla parter att upprätta ett program för genomförande av sina åtaganden enligt konventionen och sträva efter att genomföra det. För unionen genomförs denna skyldighet även genom artikel 9 i POP-förordningen. Kommissionen utarbetade därför (2007) en genomförandeplan för långlivade organiska föroreningar, vilken även omfattar de ämnen som ingår i POP-protokollet[10]. Denna plan har uppdaterats flera gånger efterhand som Stockholmskonventionen, POP-protokollet och unionsrätten har utvecklats.

Det övergripande syftet med unionens genomförandeplan är inte enbart att uppfylla rättsliga skyldigheter, utan även att utvärdera vidtagna åtgärder och att fastställa en strategi och en handlingsplan för unionens ytterligare åtgärder med anknytning till långlivade organiska föroreningar som omfattas av Stockholmskonventionen och/eller Uneces protokoll om långlivade organiska föroreningar.

Unionens genomförandeplan syftar därför till att

- se över unionens befintliga åtgärder med anknytning till långlivade organiska föroreningar,
- bedöma deras effektivitet och tillräcklighet för att uppfylla åtagandena i Stockholmskonventionen,
- fastställa behovet av ytterligare åtgärder på unionsnivå,
- upprätta en plan för att genomföra ytterligare åtgärder,
- identifiera och stärka kopplingarna och de potentiella synergieffekterna mellan hanteringen av långlivade organiska föroreningar och annan miljöpolitik och andra politikområden, och
- öka medvetenheten om långlivade organiska föroreningar och deras bekämpningsåtgärder.

5. SAMMANFATTNING AV UNIONENS GENOMFÖRANDEPLAN

Unionens fjärde genomförandeplan fastställs i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som medföljer denna rapport. Granskningen och uppdateringen av den tredje genomförandeplanen gäller ändringarna i den omarbetade POP-förordningen, införandet av nya långlivade organiska föroreningar i Stockholmskonventionen samt framstegen på det tekniska området och lagstiftningsområdet.

Inledningen ger en översikt över den internationella rättsliga ram inom vilken POP-förordningen tillämpas, inklusive en sammanfattning av Uneces POP-protokoll och Stockholmskonventionen.

I **kapitel 2** ges en lägesbild av EU:s genomförande av sina åtaganden som part i de ovannämnda internationella ramverken. Vidare beskrivs den relevanta EU-lagstiftning som införts samt de finansiella instrument som stöder genomförandet.

[10] SEK (2007) 341

Detta omfattar särskilt de nya avsnitt i unionens genomförandeplan som innehåller detaljerade beskrivningar av POP-förordningen. Som en del av POP-förordningen har Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) tilldelats ett antal uppgifter för att stödja kommissionen, bland annat i arbetet med att identifiera nya långlivade organiska föroreningar. Denna ändring av förordningen innebär att processerna enligt POP-förordningen anpassas närmare till lagstiftningen om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), dvs. förordning (EG) nr 1907/2006. Dessutom har Echa skyldighet att tillhandahålla kompletterande information på sin webbplats[11], däribland när förslag utarbetas om att föra uppett nytt ämne i förteckningen och om att inleda en åtta veckor lång samrådsperiod för alla berörda parter. Syftet är att öka öppenheten och tillgången till information om nya långlivade organiska föroreningar för näringslivet, icke-statliga organisationer och forskningsorgan.

POP-förordningen medför även en anpassning av medlemsstaternas rapporteringsskyldigheter. Den rapportering som skulle ske till kommissionen varje eller vart tredje år enligt artikel 12 i förordning (EG) nr 850/2004 ersätts genom artikel 13 i POP-förordningen, enligt vilken medlemsstaterna ska utarbeta en rapport om framstegen i förhållande till målen i POP-förordningen och göra den tillgänglig för allmänheten. Medlemsstaterna är skyldiga att ge kommissionen och Echa tillgång till den information som ingår i rapporterna.

Kapitel 2 innehåller dessutom ytterligare information om unionens lagstiftning avseende mark och förorenade områden. Denna information saknades i de tidigare versionerna av unionens och gemenskapens genomförandeplaner. Detta omfattar uppgifter om direktivet om miljöansvar (2004/35/EG), förordningen om gödselprodukter (EU) 2019/1009 och den temainriktade strategin för markskydd.

Kapitel 3 innehåller en övergripande bedömning av långlivade organiska föroreningar i unionen, särskilt vad gäller tillverkning, användning och utsläppande på marknaden, befintliga lager och förorening av avfallsflöden. Detta kapitel bygger huvudsakligen på rapporter och genomförandeplaner som utarbetats av medlemsstaterna.

Kapitlet innehåller nya detaljerade avsnitt om följande ämnen:

- Det bromerade flamskyddsmedlet dekabromdifenyleter (dekaBDE), vilket användes allmänt i plast och textilier vid tillverkning av mjuka möbeltyger innan en begränsning av användningen av dekaBDE trädde i kraft i enlighet med Reach-förordningen i mars 2019. I maj 2017 beslutade partskonferensen inom ramen för Stockholmskonventionen att lägga till dekaBDE i bilaga A. Enligt unionens genomförandeplan var användningen av dekaBDE som störst år 2000 med 75 000 ton. En fullständig utfasning uppnåddes under 2019. Med tanke på de behandlade artiklarnas livslängd kan dekaBDE förväntas påverka avfallsflödena under flera år framöver.
- Det perfluorerade ytaktiva ämnet perfluoroktansyra (PFOA), dess salter och PFOA-besläktade föreningar. PFOA är den andra per- och polyfluorerade alkylsubstansen (PFAS) som lagts till i bilagan till Stockholmskonventionen, efter perfluoroktansulfonsyra (PFOS). PFOA har använts i stor omfattning inom en mängd olika användningsområden i unionen, däribland som vatten-, olje- och smutsavvisande ämne och som mellanprodukt vid tillverkning av fluorpolymerer. PFOA lades till i Stockholmskonventionen 2019 med ett antal undantag. Hanteringen

[11] https://echa.europa.eu/understanding-pops

av PFOA och avfall som är förorenat av PFOA kommer att vara en stor utmaning för unionen under det kommande årtiondet och framöver.

- Bekämpningsmedlet pentaklorfenol (PCP), vilket tidigare framför allt användes som träskyddsmedel inom industrin, bland annat i kraftledningsstolpar och järnvägssyllar. PCP och dess salter och estrar lades till i bilaga A till Stockholmskonventionen i maj 2015. Användningen av PCP har varit begränsad inom unionen sedan 1991, och i enlighet med Reach-förordningen begränsades användningen ytterligare 2008. Även om PCP inte har använts som träskyddsmedel i unionen under många år kan livslängden för de behandlade trävarorna vara upp till 50 år, vilket kan skapa problem för sluthanteringen av träavfall.
- Bekämpningsmedlet dikofol, vilket användes som ersättning för DDT vid bekämpning av kvalster och andra skadedjur på en mängd olika grödor som frukt, grönsaker, prydnadsväxter, bomull och te. Dikofol lades till i Stockholmskonventionen i maj 2019. Användningen av dikofol inom unionen minskade från 317 ton per år 2000 till 32 ton per år 2009. Efter 2010 var det inte längre tillåtet att använda dikofol i unionen. Dikofol lades även till i direktivet om miljökvalitetsnormer 2013 (2013/39/EU). De kvarstående problemen förväntas vara begränsade (bortsett från tidigare användningsplatser), men föroreningar i importerade grödor kan behöva kontrolleras ytterligare.

Kapitel 3 innehåller även uppdateringar av arbetet med den slutgiltiga utfasningen och destruktionen (eller den irreversibla omvandlingen) av polyklorerade bifenyler (PCB), vilka används som värmeöverföringsvätskor i dielektrisk utrustning. En undersökning som utfördes 2017 visade att de flesta av medlemsstaterna hade gjort stora framsteg med att fasa ut användningen av utrustning innehållande PCB. POP-förordningen omfattar det mål som fastställts i Stockholmskonventionen för utfasning av PCB senast 2025.

I kapitel 3 beskrivs även det arbete som utförts för att ompröva POP-förordningens kriterier för mycket flyktiga ämnen och för att om möjligt utarbeta nya kriterier som komplement till kriteriet för bioackumulation.

Kapitel 4 och 5 innehåller en ingående analys av varje enskilt åtagande inom ramen för Stockholmskonventionen som är av betydelse för unionens hantering av långlivade organiska föroreningar. Med denna analys som utgångspunkt omfattar unionens genomförandeplan 31 insatser för att förbättra unionens uppfyllande av sina åtaganden inom ramen för Stockholmskonventionen.

Kapitel 3 och 4 visar att användningen av de ämnen som anges i Stockholmskonventionen eller i protokollet om långlivade organiska föroreningar, och som reglerades av POP-förordningen före 2008 (gamla långlivade organiska föroreningar), successivt har fasats ut. Återstående användningar för gamla långlivade organiska föroreningar avser endast artiklar som har tillverkats och släppts ut på marknaden före ikraftträdandet av POP-förordningen samt som standarder för forskningsändamål. De båda återstående användningarna omfattas av allmänna undantag som beviljas i Stockholmskonventionen och genom POP-förordningen.

De nya långlivade organiska föroreningar som förtecknades i Stockholmskonventionen eller i POP-protokollet mellan 2009 och 2017 har efterhand lagts till i POP-förordningen. Av de långlivade organiska föroreningar som lades till i Stockholmskonventionen i maj 2019 hade en redan fasats ut i unionen (dikofol), medan en annan var föremål för ytterligare kontroller enligt Reach (PFOA, dess salter och besläktade föreningar). Dessa lades till i POP-förordningen 2020.

Vissa långlivade organiska föroreningar, i synnerhet bromerade flamskyddsmedel (PBDE och HBCDD) och perfluorerade kemikalier (PFOA, dess salter och besläktade föreningar), har även använts på senare tid, vilket innebär att avfall som innehåller dessa ämnen kan utgöra en stor utmaning för unionen och medlemsstaterna under flera år framöver. Avfall som innehåller långlivade organiska föroreningar (t.ex. gamla bekämpningsmedel och kontaminerad utrustning) har dessutom importerats till vissa medlemsstater för bortskaffande och destruktion. Importen har skett i enlighet med bestämmelserna i Stockholmskonventionen och bidrar till en sammanlagda minskning och en säker hantering av långlivade organiska föroreningar på global nivå.

I ett fåtal medlemsstater finns det fortfarande lager av gamla bekämpningsmedel med innehåll av långlivade organiska föroreningar som inte får tillverkas, användas eller släppas ut på marknaden enligt POP-förordningen. Dessa lager och annat avfall som består av eller är förorenat av långlivade organiska föroreningar måste hanteras på rätt sätt för att säkerställa ett miljövänligt bortskaffande, däribland genom fastställande och revidering av lämpliga gränsvärden och avfallshanteringsmetoder. I detta syfte utarbetar kommissionen för närvarande ett förslag om ändring av bilagorna IV och V till POP-förordningen.

Den undersökning av medlemsstaterna som utfördes 2017 angående återstående lager av PCB i värmeöverföringsvätskor för dielektrisk utrustning visade att mindre än 10 % återstod av de lagernivåer som uppskattades 1990. För några få medlemsstater var de återstående lagren emellertid mycket större, omkring 50 % av utgångsvärdet för 1990. Genom Stockholmskonventionen föreskrivs att användningen av PCB i utrustning ska fasas ut senast 2025 och att parterna ska säkerställa en miljövänlig avfallshantering av vätskor som innehåller PCB senast 2028.

Kapitel 6 och 7 innehåller ytterligare information om genomförandet av andra skyldigheter än de som är direkt kopplade till de förtecknade kemikalierna. De visar att utbytet av information om tekniska frågor mellan medlemsstaterna och med tredjeländer fortfarande är en utmaning och måste förbättras för att ge bättre stöd till genomförandet av POP-förordningen.

Ett offentligt samråd om det senaste utkastet till unionens genomförandeplan anordnades under hösten 2019. Återkopplingen från deltagarna visade att både allmänheten och experterna hade synpunkter på utkastet. Svarandena ansåg framför allt att det fanns en brist på öppenhet i fråga om pågående verksamhet vad gäller långlivade organiska föroreningar på medlemsstats- och unionsnivå (däribland hur de kunde bidra med synpunkter) och en brist på kommunikation med rätt intressegrupper om de största farhågorna och problemen kring dessa föroreningar. Av svaren från allmänheten framgick att deras största oro gällde informationen om gamla bekämpningsmedel och föroreningen av livsmedel.

Kommunikationen med allmänheten och de berörda parterna är ämnet för en av de 31 insatserna för att förbättra genomförandet av unionens skyldigheter.

Unionen och medlemsstaterna ger omfattande tekniskt och ekonomiskt stöd till genomförandet av Stockholmskonventionen i utvecklingsländer genom olika instrument.

6. ÖVERGRIPANDE SLUTSATSER

I unionen är de rättsliga åtgärderna om produktion, utsläppande på marknaden och användning av långlivade organiska föroreningar, samt om hantering av avfall som innehåller eller består av långlivade organiska föroreningar, tillräckligt omfattande för att uppfylla åtagandena inom ramen för konventionen och POP-protokollet.

Betydande framsteg i riktning mot att eliminera långlivade organiska föroreningar har uppnåtts. Produktion och användning av långlivade organiska föroreningar är förbjudet, med vissa mindre undantag. En stor utmaning för unionen är att eliminera långlivade organiska föroreningar från avfallskretsloppet och återstående lager, eftersom dessa fortfarande utgör en stor utsläppskälla. De största utmaningarna gäller för närvarande bromerade långlivade organiska föroreningar som tidigare användes som flamskyddsmedel (PBDE och HBCDD), perfluorerade kemikalier (PFOA, dess salter och besläktade föreningar), hanteringen av gamla bekämpningsmedel och den slutliga utfasningen av PCB från dielektrisk utrustning för att uppfylla det mål för 2025 som fastställs i POP-förordningen.

Mot bakgrund av de skyldigheter som följer av Stockholmskonventionen och med beaktande av situationen i unionen beskrivs i genomförandeplanen 31 insatser som är nödvändiga för att uppfylla skyldigheterna. Fem av insatser är nya och avser särskilt de nyligen förtecknade kemikalierna. Åtta av insatserna är fortlöpande (pågående), och 16 av insatserna fanns med redan i föregående plan och pågår fortfarande, eftersom de ännu inte har avslutats eller fortfarande är relevanta.

Utsläpp av långlivade organiska föroreningar på grund av oavsiktlig produktion är en av de viktigaste frågor som måste hanteras inom unionen. Flera av insatserna syftar därför till att utveckla åtgärder på detta område med målet att ytterligare minska utsläppen av långlivade organiska föroreningar. Insatser för att förebygga uppkomsten av oavsiktliga långlivade organiska föroreningar genom utveckling av processer och tekniker som undviker att sådana bildas bör främst göras inom industriell produktion, men de bör även omfatta hushållens utsläpp, t.ex. diffusa utsläpp från förbränning. Det finns fortfarande behov av ytterligare forskning och teknisk utveckling inom detta område.

Förteckningar över utrustning som innehåller PCB samt handlingsplaner för insamling och bortskaffande av denna utrustning har upprättats av alla medlemsstater. Uppgifterna om hur mycket utrustning som för närvarande innehåller PCB visar att många av medlemsstaterna har gjort stora framsteg. Vissa medlemsstater står emellertid fortfarande inför stora utmaningar, och ytterligare ansträngningar krävs för att uppnå Stockholmskonventionens mål om en utfasning av användningen av PCB senast 2025.

Användningen av bromerade långlivade organiska föroreningar som flamskyddsmedel, i synnerhet PBDE och HBCDD, har varit utbredd i unionen, men användningen av PBDE och HBCDD är nu förbjuden enligt POP-förordningen, och utfasningen slutfördes för några år sedan. De behandlade artiklarnas livslängd innebär emellertid en utmaning för hanteringen av avfall som innehåller dessa ämnen. Stora framsteg har gjorts när det gäller utvecklingen av tekniker för identifiering och separering av dessa ämnen i avfallsflödena, däribland med vägledning från sekretariatet. Fortsatta ansträngningar behövs emellertid för att hantera de problem som skapas av bromerade långlivade organiska föroreningar i avfallsflödet. Behandlad plast hanteras inom ett avgränsat avfallsflöde enligt direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE)[12], men behandlade textilier ingår i de kommunala avfallsflödena, där medvetenheten om problemet kan vara lägre.

Det finns en begränsad pågående produktion av perfluoroktansulfonsyra, dess salter och perfluoroktansulfonylfluorid (PFOS) inom unionen. Användningen av PFOS inom metallpläteringsindustrin är den enda kvarvarande källan till PFOS-utsläpp från den avsedda

[12] Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (EUT L 197, 24.7.2012, s. 38).

användningen av ämnet. Alternativ och ersättningar har redan undersökts för denna användning, och dessa måste införas för att helt fasa ut användningen av PFOS.

Användningen av PFOA har varit utbredd inom en mängd olika områden i hela unionen och medför sannolikt stora utmaningar när det gäller avfall och utsläpp. PFOS och PFOA omfattas av Stockholmskonventionen och POP-förordningen, men i enlighet med unionens genomförandeplan pågår samtidigt ett fortsatt arbete med andra PFAS-föreningar på internationell nivå, bland annat genom Norges nominering av perfluorhexansulfonsyra (PFHxS) till Stockholmskonventionen, såväl som på unionsnivå. Insatser för att hantera problemet med PFAS i unionen och globalt ingår därför i unionens kemikaliestrategi för hållbarhet[13].

Slutligen visade svaren på det offentliga samrådet om utkastet till unionens genomförandeplan att många upplevde brister i kommunikation och engagemang. Kommissionen och medlemsstaterna har inlett en insats för att utvärdera behovet och mervärdet av samordnade åtgärder – däribland informationskampanjer på unionsnivå – inom området för långlivade organiska föroreningar, med beaktande av medlemsstaternas skyldighet att sprida miljöinformation enligt direktiv 2003/4/EG[14]. Spridningen av information om långlivade organiska föroreningar har redan förbättrats genom utvecklingen av Echas webbplats om dessa ämnen och inrättandet av informationsplattformen för kemikalieövervakning (IPCheM). Andra metoder för spridning av information bör emellertid undersökas för att underlätta för de berörda parterna, särskilt när det gäller de pågående insatserna.

[13] COM(2020) 667 final

[14] Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/4/EG av den 28 januari 2003 om allmänhetens tillgång till miljöinformation och om upphävande av rådets direktiv 90/313/EEG (EUT L 41, 14.2.2003, s. 26).